

вищої освіти, вдало інтегруючи їх до навчальних планів і програм. Зазначено, що у зарубіжних країнах успішно реалізуються різноманітні державні та міжнародні програми, спрямовані на впровадження «soft skills» в освітні стандарти, освітні програми організації різного рівня. Сучасними дослідниками виокремлено наступні основні групи «soft skills»: ефективне мислення, емоційний інтелект, комунікаційні й управлінські навички. Окреслені групи навичок необхідні для майбутньої професійної діяльності й успішно реалізуються у викладацькій практиці закладу вищої освіти.

Зазначено, що «soft skills» не пов'язані із певною професійною галуззю і вважаються надпрофесійними, їх відносять до емоційної сфери, протиставляючи інтелектуальній. Авторами наголошено на тому, що залучення студентської молоді під час дистанційного навчання до участі в різноманітних освітніх онлайн проєктах, тренінгах, вебінарах і семінарах сприятиме розвитку «soft skills». Підсумком статті є думка про те, що, враховуючи запити ринку праці, навички, затребувані роботодавцями із перспективним поглядом у майбутнє, освітнє середовище закладу вищої освіти повинно трансформуватися, щоб ефективно розвивати «soft skills» здобувачів, сформувані в студентській молоді лідерські якості, комунікативні та навички роботи в команді, здатність до вирішення проблем, соціальний і емоційний інтелект тощо.

Ключові слова: освітня діяльність, soft skills, hard skills, професійні компетенції, якість освіти, здобувач, викладач, заклад вищої освіти

УДК 378.147:378.011.3-057.175:005.336.6

**ESSENCE AND STRUCTURE OF THE PROFESSIONAL STATUS OF THE
FUTURE LECTURER IN AN INSTITUTION OF HIGHER EDUCATION
(based on the qualification work materials)**

**СУТНІСТЬ І СТРУКТУРА ПРОФЕСІЙНОГО СТАТУСУ МАЙБУТНЬОГО
ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ
(за матеріалами кваліфікаційної роботи)**

Артем Коркішко

кандидат педагогічних наук, доцент
E-mail: korkishko.a.b@gmail.com
ORCID 0000-0002-4821-1312
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», Україна

Artem Korkishko

Ph.D. in Pedagogy, Associate Professor,
E-mail: korkishko.a.b@gmail.com
ORCID 0000-0002-4821-1312
SHEI "Donbas State Pedagogical University", Ukraine

Олександр Оленєв

здобувач 2 (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
E-mail: sanya.olenev2015@gmail.com
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», Україна

Oleksandr Oleniev

applicant of 2 (master's) level higher education specialty 011 Educational, pedagogical sciences
E-mail: sanya.olenev2015@gmail.com
SHEI "Donbas State Pedagogical University", Ukraine

ABSTRACT

The article states that the issue of forming the professional status of a future lecturer of an institution of higher education is currently relevant. Based on the analysis of scientific literature, the essence of the concept of “professional status of a lecturer” is clarified (a state, a lecturer’s place in society, determined by roles specific to professional and pedagogical activities, which reflect the duties, rights and norms imposed on the lecturer as an intermediary between the applicant and society in the process of transferring social experience accumulated by mankind, as well as his/her inner confidence in his/her own professional knowledge, skills, abilities, opportunities, a sense of well-being, self-esteem, providing him/her with authority among colleagues and applicants) and “professional status of the future lecturer” (a set of rights and obligations that determine his/her state, place and role in an institution of higher education, is provided by the value orientations and attitudes of the individual, the system of knowledge and skills, personal qualities, self-esteem and assessment by others of his/her activities, causing adequate actions and behavior, and is manifested in the authority, reputation of the future lecturer). Taking into account the scientific development of modern researchers, the structure of the professional status of the future lecturer is considered, which consists of an external component, an internal one, status-symbolism, status-legend, environmental, professional qualities, verbal, non-verbal, and productive skills. It is emphasized that any professional status is not formed spontaneously, it is the result of the purposeful work of the pedagogical staff of the institution of higher education and the master himself/herself (over himself/herself) in the context of building the interrelated components: stimulating, intellectual-active, analytical-resultative. It is emphasized that in order to achieve the professional status of a master, it is necessary to master professional knowledge, skills, and qualities, to carry out self-control and self-evaluation of activities, to form more meticulously than specialists of other professions, because it is lecturers who are role models for future specialists.

Key words: *professional status, external and internal factors, essence and structure of professional status, future lecturer, institution of higher education.*

Актуальність теми. Сучасна вітчизняна освіта перебуває в постійному оновленні, а отже, потребує й педагога нової формації, який прагне постійного розвитку. Сьогодні вчені, науковці, говорячи про підготовку майбутнього вчителя, викладача, акцентують не лише на знаннях фаху, професійних уміннях і навичках, а й на формуванні професійного статусу педагога – його іміджу, репутації, авторитету, посадової позиції тощо.

Саме через наявність певного професійного статусу педагог зможе готувати найбільш необхідного фахівця нової соціокультурної ситуації, котрий буде володіти комплексом якостей, які диктує час: високу мобільність, конкурентоспроможність, моральність і громадянську відповідальність, конструктивність і динамізм, цивільне становлення та ідентичність тощо (Акопова & Коркішко, 2017).

Отже, професійний статус обумовлюється професією чи посадою та є одним із головних для особистості фахівця. Загальновідомо, що професійний статус викладача – це досягнутий статус, що набувається в процесі професійного

зростання та підвищується впродовж життя людини, яка займається професійною діяльністю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У наукових джерелах (С. Васильєва, Л. Карпова, О. Коркішко, А. Цимбалару та ін.) є значне розмаїття понять, пов'язаних із терміном «статус»: соціальний статус, особистий статус, правовий статус, освітній статус, професійний статус, власне соціальний статус педагога в освітній системі тощо. Так, під особистим статусом розуміють становище індивіда в малій групі (залежить від того, як його оцінюють і сприймають члени цієї групи відповідно до його особистих якостей); становище людини в малій чи первинній групі залежно від того, як її оцінюють за індивідуальними якостями (Карпова, 2011), правовим статусом особистості – законодавчо встановлені державою та взяті в єдності її права, свободи (Цимбалару, 2009), освітнім статусом – позиція, займана особистістю на основі самооцінки власних інтелектуальних здібностей, можливостей, з одного боку, залежно від потреби та мотивів пізнавальної діяльності, а з іншого – залежно від оцінки та прийняття цієї особистості оточенням (Васильєва, 2015), власне соціальним статусом педагога в освітній системі – соціальна оцінка професійно-педагогічної кваліфікації в професійній галузі, місце, що посідає педагог у певному професійному середовищі, ступінь співвідношення оцінок продуктів діяльності з боку різних соціально-професійних статусних позицій (колеги, керівники, підлеглі) усередині освітньої системи з визначеними показниками (стандартизованими, консенсуально сформованими уявленнями про ці продукти) (Акопова & Коркішко, 2017).

Зауважимо, що в педагогіці статус, професійний статус ще не достатньо вивчені. На підставі аналізу психолого-педагогічної літератури можемо стверджувати, що професійний статус досліджували С. Васильєва, Е. Дюндик, В. Жернов, О. Коркішко, В. Лебедева, О. Лукші, А. Орлов, Г. Солодова та ін. Вивчаючи дослідження сучасних науковців, виокремимо декілька підходів щодо розуміння терміна «професійний статус» як: критерію соціального розшарування суспільства, що лежить в основі стратифікації та залежить від доходу (власність), влади (становище в системі управління), престижу (визнання соціальної значущості цієї роботи) та освіти; місця особистості в професійній структурі, що визначає рівень її економічного становища, а також оцінку й самооцінку ролі, яку відіграє ця соціально-професійна група в системі професійних відносин, та залежить від рівня кваліфікації та майстерності, професійної самосвідомості, визнанням у професійному середовищі; особливого становища в соціальній системі суспільства, пов'язаного з певними очікуваннями, правами й обов'язками, залежить від репутації, престижу, авторитету особистості; якісно-своєрідного поєднання здібностей (властивостей, ознак, параметрів), від яких залежить можливість досягнення більшого чи меншого успіху в процесі виконання тієї чи тієї діяльності, визначається професійно-педагогічною кваліфікацією та професійно-педагогічною компетентністю, залежить від особистісних здібностей людини (С. Васильєва, 2013). Вважаємо, що професійний статус притаманний будь-якій особистості в професійній групі та будь-якій професійній групі в соціумі.

Формулювання цілей (мета) статті, постановка завдання. Мета статті полягає в розкритті сутності та структури професійного статусу майбутнього викладача закладу вищої освіти (далі – ЗВО).

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Багатогранність позицій викладача, як наголошувала В. Лебедева, виявляється в тих ролях, у яких він реалізує власний педагогічний потенціал. Викладач може виконувати різні ролі, спрямовані на реалізацію: освітньої функції як викладача (сприяє навчанню та розвитку здобувачів), батька та матері (виявляє толерантність, емпатію, турботу про здобувача), мудреця (сприяє самопізнанню та ціннісному самовизначенню здобувачів); комунікативної функції як інформатора (повідомляє здобувачам інформацію про вимоги, норми поведінки), демократа (вступає в контакт зі здобувачами); корекційної функції як фасилітатора (надає здобувачам свободу й підтримує їх у навчанні), порадирика (радить виконувати справу на благо собі та іншим); мотиваційної функції: є натхненником, який «запалює» новими ідеями, перспективами; організаційної функції як куратора групи (сприяє оволодінню здобувачами моральними цінностями, ідеалами на рівні власних переконань, нормами поведінки); виховної функції як вихователя (сприяє ціннісно-орієнтаційному становленню особистості здобувача); науково-дослідної функції як дослідника (поглиблює та розширює коло наукових інтересів здобувачів), методиста (розробляє методики викладання навчальних предметів) (Лебедева, 2005).

Професійний статус викладача, який працює, на відміну від професійного статусу магістра, має певні відмінності. Потрапляючи в педагогічну дійсність, викладач посідає реальне становище в освітньому просторі. Він виявляє себе як фахівець, чим напрацьовує авторитет, репутацію, імідж у системах «викладач – здобувач», «викладач – викладач», «викладач – керівництво».

Аналіз останніх розвідок (С. Васильєва, Е. Дюндик, С. Железнякова, В. Лебедева, А. Лукша, А. Орлова, Г. Солодов, Н. Хрідіна та ін.) уможлиблює виокремити специфічні ознаки професійного статусу педагога: сформованість педагогічної свідомості, що виявляється в стійкій професійній спрямованості, інтересі до педагогічної професії, професійному самовизначенні; професіоналізм, що виявляється в професійній компетентності, педагогічній етиці, культурі та майстерності; особистісно значуща та соціально обумовлена мотивація на педагогічну професію; набутий педагогічний досвід (Лебедева, 2005).

Вважаємо, що професійний статус викладача – це стан, місце викладача в суспільстві, що визначається специфічними для професійно-педагогічної діяльності ролями, у яких відбиваються обов'язки, права та норми, що пред'являються педагогу як посереднику між здобувачем і суспільством у процесі передачі соціального досвіду, накопиченого людством, а також внутрішня його впевненість у власних професійних знаннях, уміннях, здібностях, можливостях, відчуття благополуччя, почуття власної гідності, що забезпечують йому авторитет серед колег та здобувачів.

Зазначимо, що для досягнення професійного статусу майбутньому викладачу необхідно опанувати не лише професійні знання, уміння, а й формувати моральні якості, м'які навички (soft skills), здійснювати самоконтроль і рефлексію своєї діяльності.

Дослідник О. Дубасенюк, вивчаючи розвиток особистості в процесі професійної освіти, виявила, що наповненість виділених нею десяти критеріїв (культур) сприяє формуванню професійного статусу особистості, серед яких такі, як: розумовий, моральний, психологічний, професійний. У кожному з них виділено чотири компоненти: знання, почуття та стосунки, мотивацію вибору чи інтерес, дії (Дубасенюк, 20011). Учена вважала, що інтегрованість цих критеріїв (культур) може виражатися в таких показниках: високій конкурентоспроможності, що виявляється в якісній підготовці фахівця; професійній інтуїції, що дозволяє творчо й усвідомлено задіювати всі критерії; у здібностях і досвіді усвідомлення оцінки різних явищ життя; в умінні бачити в освітніх компонентах вузьконаукові зв'язки, значущість загальнокультурного сенсу; передбачення можливих труднощів у процесі формування культури на суто особистісному, груповому, а також державному рівнях.

На думку вітчизняних учених, формування професійного статусу здобувача пов'язане з періодом його адаптації до навчання у ЗВО, особливо на першому курсі. У здобувача змінюється соціальна позиція, оточення, спосіб життя, перебудовується свідомість і самосвідомість, змінюються мотиви та цінності, критерії самооцінки й оцінки праці оточенням (Дубасенюк, 2011). Отже, на формування професійного статусу особистості здобувача впливає не лише розвиток здібностей, але й уявлення про себе та власні можливості, яке знаходиться в «Я-концепції» як упевненості у своїх силах і можливостях.

Професійний статус майбутнього викладача також залежить від реалізації індивідуальних моральних і психологічних характеристик, від активності в пізнавальній діяльності, а також від самооцінки своїх якостей, розкриття здібностей та оцінки цієї позиції учасниками педагогічного процесу.

Учена С. Васильєва визначила професійний статус майбутнього викладача як специфічну позицію (бачення власного місця) здобувача, що зумовлює характер його поведінки в майбутній професійній діяльності відповідно до прав і обов'язків, закріплених за цим статусом відповідними соціальними нормами, які визначають суть ролі викладача та виокремлює такі його ознаки: цілеспрямованість і керованість (цілі задаються як зовнішніми, так і внутрішніми чинниками, а керованість системи гарантує розвиток статусу й перехід його на вищий рівень, рівень саморегулювання та самоврядування формуванням статусу самою особистістю педагога); складна ієрархічна структура організації професійного статусу майбутнього педагога (центром системи є ціннісні орієнтації здобувача); емерджентність системи (тобто наявністю в ній інтеграційних властивостей, що визначається різноманіттям особистісних характеристик майбутніх фахівців); взаємозалежність елементів системи; багатокритеріальність оцінки результативності (функціонування системи) (Васильєва, 2015).

Цінними для наукового пошуку є погляди Н. Ничкало, Л. Лук'янової, Р. Бери та ін., які розглядали формування статусу особистості в процесі навчання з позиції: творчого розкриття здібностей і можливостей; соціалізації особистості на основі засвоєння досвіду та моральних стосунків; ціннісного сприйняття світу; теорії трудового виховання та навчання; теорії колективної діяльності; теорії професійної освіти; соціально-психологічній теорії; рольової теорії; «Я-концепції».

Зазначимо, що важливим складником професійного статусу є статусні ресурси, серед яких як зовнішні (структурні), так і внутрішні, обумовлені особистими характеристиками. Отже, професійний статус майбутнього викладача визначає внутрішній стан його особистості, упевненість у своїх можливостях, лідерську позицію в колективі, почуття власної гідності тощо.

Зауважимо, що професійний статус майбутнього викладача набувається під впливом зовнішніх і внутрішніх чинників. Уточнюючи особливості зовнішніх і внутрішніх чинників розвитку особистості, С. Васильєва виділила соціальні, соціально-педагогічні, психолого-педагогічні, психологічні й біофізичні чинники: соціальний – суспільний і державний устрій, наявність громадських організацій, сім'я, система вимог, що висувуються особистості суспільством; соціально-педагогічний – визначається типами навчання, специфікою педагогічних об'єднань, об'єднаннями молоді, типом вимог, що висувуються здобувачам; педагогічний – система освіти підростаючого покоління, цілі педагогічного процесу, управління освітньою діяльністю; психолого-педагогічний – визначається взаємодією здобувачів з викладачами, спілкуванням здобувачів з оточенням, специфікою процесу виховання та самовиховання, пізнавальною та трудовою діяльністю; психологічний – спрямованість особистості на самопізнання, самовиховання, самонавчання, це потреби, установки, світогляд особистості; біофізичний – виявляється в спадковості, схильностях, здібностях здобувача (Васильєва, 2015).

Зважаємо на думку В. Лебедевої, що зовнішніми чинниками в процесі формування професійного статусу майбутнього викладача є: суспільний і державний устрій та система вимог, що висувуються ними до формування майбутнього викладача; традиції та рівень вимог, що пред'являються до формування професіоналізму здобувача; система взаємин майбутнього викладача в період його підготовки у ЗВО з викладачами та здобувачами, де майбутній викладач проходить практику; специфіка виховання й освіти майбутнього викладача в сім'ї, школі до вступу його до ЗВО; внутрішніми чинниками є: професійна спрямованість особистості майбутнього викладача, його потреби, мотиви, установки, світогляд, специфіка його самовиховання та самопізнання, цілеспрямованість в опануванні професії. Ці чинники між собою тісно пов'язані, доповнюють один одного, при цьому в процесі професійної підготовки зовнішній чинник сприяє формуванню внутрішнього, а внутрішній чинник посилює вплив зовнішнього (Лебедева, 2005).

Відзначимо, що істотні можливості для формування професійного статусу майбутнього викладача закладені в освітньому процесі ЗВО. Освітній процес, як наголосив В. Войтко, відноситься до психолого-педагогічного чинника, його роль у формуванні професійного статусу майбутнього викладача полягає в тому, що він, з одного боку, цілеспрямовано зовнішньо впливає на формування професійної готовності здобувача, з іншого, – сприяє діалектичному переходу зовнішнього чинника у внутрішній, бо впливає на формування в магістрів мотивів професійної діяльності, інтересу до суб'єкта та об'єкта професійної діяльності, ціннісних орієнтацій, особистісних професійних якостей, спрямованості особистості на самопізнання, самовиховання, самонавчання, це потреби, установки, світогляд особистості тощо (Войтко, 1982). Отже, освітній

процес виконує функцію регулювальника зовнішнього та внутрішнього чинника формування професійного статусу майбутнього викладача.

Імовірно, що в процесі навчання у ЗВО професійний статус є основним статусом, бо він є ідеалом, метою та цінністю, із ним пов'язується успішність самореалізації особистості майбутнього викладача. Ціннісний аспект його посідає центральне місце в структурі професійного статусу майбутнього викладача, бо визначає якість і рівень засвоєння педагогічної професії.

Узагальнюючи наукові погляди представників психолого-педагогічних досліджень, зазначимо, що професійний статус майбутнього викладача – сукупність прав й обов'язків, що визначають його стан, місце та роль у закладі вищої освіти, забезпечується ціннісними орієнтаціями й установками особистості, системою знань і вмінь, особистісними якостями, самооцінкою й оцінкою його діяльності іншими, зумовлюючи адекватні дії та поведінку, і знаходить вияв в авторитеті, репутації майбутнього викладача.

На підставі вивчення теоретичних засад професійного статусу виокремлюються наукові погляди, що відображають його загальну структуру. Аналіз науково-педагогічної літератури (С.Васильєва, О.Карпенко, В.Лебедєва та ін.) показав, що структура професійного статусу складається з: професійної діяльності, що співвідноситься із цінностями суспільства й орієнтована на служіння суспільству; наявності професійного співтовариства, входження в цю професійну групу після навчання в системі професійної підготовки й перепідготовки, заснованої на теоретичному ґрунті; управління соціальними працівниками своїми діями на основі етичного кодексу (Карпенко, 2005).

Цікавий досвід щодо структури складників професійного статусу (професійний імідж, репутація, престиж тощо) досліджено в наукових працях А.Коркішко (професійний імідж), Т.Кордубан (престижність професії), О.Юник (ділова репутація) та ін. Зважаємо на поглядами науковця А.Коркішко (2018) щодо структури професійного іміджу магістра педагогіки вищої школи та беремо за основу структури професійного статусу майбутнього викладача.

Отже, подаємо структуру професійного статусу майбутнього викладача вищої школи: зовнішній складник (одяг, взуття, аксесуари, зачіска, манера поведінки, прикраси, макіяж тощо); внутрішній (знання, уміння, рівень професійної освіти, система відносин тощо); статус-символіка (нагороди, відзнаки, наукові звання, посада, рейтинг, гроші, становище в суспільстві, професія тощо); статус-легенда (досягнення, заслуги, професійний досвід тощо); середовищний (місце роботи, внутрішнє оформлення та чистота кабінету, предмети інтер'єру тощо); професійні якості, що визначають статус (висока кваліфікація, професіоналізм, компетентність, гуманітарна освіченість, майстерність, ерудиція, оптимізм, талант, творчі здібності, емпатичність, рефлексія, тощо); вербальний (інформація про інтелект людини (її IQ), котра формується на підставі того, як і що вона говорить, володіння різними мовленнєвими стилями – побутовим, діловим, науковим, художнім, сенс сказаного, логічність й аргументованість мовлення, почерк тощо); невербальний (пантоміміка (постава, хода, жестикуляція, поза, манера триматися) і міміка (вираз обличчя, погляд, посмішка) тощо); продуктивний (матеріальна продукція (підручники, монографії, програми, наукові статті, візитівка, автограф тощо), інформаційні повідомлення (лекції, семінари, диспути тощо)) статуси.

Будь-який професійний статус майбутнього викладача вищої школи не формується спонтанно, він є результатом цілеспрямованої роботи педагогічного колективу ЗВО та самого магістра (над собою) у контексті вибудови взаємопов'язаних компонентів: стимулювального (компонент пов'язаний з усвідомленням значущості професійного статусу та його складників, що забезпечується ціннісними орієнтаціями та установками особистості; бажанням формувати свій професійний статус у період навчання у ЗВО; розумінням значущості статусу для майбутньої професії), інтелектуально-діяльнісного (передбачає вміння застосовувати отримані знання та сформовані навички під час створення професійного статусу, що визначають положення здобувача, місце та роль у педагогічному ЗВО, відображає рівень утілення теоретичних ідей у педагогічну практику та почуття задоволення чи незадоволення від діяльності з формування професійного статусу), аналітико-результативного (передбачає уміння аналізувати й об'єктивно оцінювати власний професійний статус, рівень професійної компетентності (тверді та м'які навички), самоаналіз, самоконтроль і самооцінка результатів освітньої діяльності та рівня сформованості професійного статусу).

Отже, професійний статус майбутнього викладача набувається завдяки власним зусиллям та якостям (цілеспрямованість, бажання, прагнення, наполегливість, відповідальність, активність). Зауважимо, для досягнення професійного статусу магістру потрібно оволодіти професійними знаннями, уміннями, якостями, здійснювати самоконтроль і самооцінку діяльності.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Аналіз досліджень щодо професійного статусу майбутнього викладача уможливорює зазначити, що формувати його треба більш прискіпливо, ніж спеціалістам інших професій, тому що саме педагоги є взірцем наслідування для майбутніх фахівців. Викладач дивиться на світ і ставиться до інших людей (колег, здобувачів) відповідно до свого статусу, який визначає інтенсивність, тривалість, спрямованість і зміст соціальних відносин. Професійний статус визначає той інтерес, який викладач явно чи неявно, постійно або тимчасово буде переслідувати чи захищати. Він характеризує місце особистості в системі суспільних відносин і сукупність її соціальних функцій. У зв'язку із цим майбутньому викладачу необхідно: розвивати професійні та особистісні якості, що призведуть до зростання професійного статусу; формувати навички свідомого використання іміджевих характеристик у різних галузях життєдіяльності; оволодівати прийомами, методами психолого-педагогічного впливу й переконання людей у процесі професійної діяльності; застосувати отримані знання для створення власного професійного статусу та управління ним; розвивати креативність мислення, інтелектуальну активність й ініціативність, позитивне мислення, здатність перетворювати невдачу в успіх; удосконалювати вміння та навички ефективної самопрезентації в галузі освіти; упроваджувати методи мотиваційної готовності до успіху та самомотивації, радіти за себе «тут і тепер», за кожен свій крок уперед; працювати над власним духовним зростанням тощо.

ДЖЕРЕЛА І ЛІТЕРАТУРА

Васильєва, С. О. (2015). Розвиток професійного статусу вчителя: теорія та історія: монографія. Харків: Вид. «Планета-Принт». Україна.

Дубасенюк, О. А. (2011). Професійна педагогічна освіта: компетентнісний підхід: монографія. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка. Україна.

Карпенко, О. Г. (2005). Професійно-статусна характеристика соціального працівника. *Соціальна педагогіка: теорія та практика*, (2), 54–60.

Карпова, Л. Г. (2011). Суть поняття «середовище». *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школі*, (16), 109–117.

Коркішко, А. В. (2018). Педагогічні умови формування професійного іміджу майбутніх магістрів педагогіки вищої школи (автореф. дис. канд. пед. наук). ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», Слов'янськ, Україна.

Коркішко, О. Г., Акопова, Д. Р. (2017). Професійний статус педагога як предмет дослідження в різних галузях наукових знань. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика: зб. наук. праць*. Г. П. Шевченко (ред.). Северодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2(77), 149–157.

Лебедева, В. В. (2005). Аналіз суті поняття «професійний статус майбутнього вчителя». *Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки: зб. наук. праць*. Київ-Запоріжжя, (36), 238–244.

Психологічний словник. (1982). В. І. Войтко (ред.). Київ: Вища школа, Україна.

Цимбалару, А. (2009). Компонентно-структурний аналіз поняття «освітній простір». *Педагогічні науки*. (7), 44–51.

REFERENCES

Vasyliieva, S. O. (2015). Rozvytok profesiinoho statusu vchytelia: teoriia ta istoriia: monohrafiia [Development of the professional status of the teacher: theory and history: monograph]. Kharkiv: Vyd. «Planeta-Prynt» [in Ukrainian].

Dubaseniuk, O. A. (2011). Profesiina pedahohichna osvita: kompetentnisnyi pidkhid: monohrafiia [Professional pedagogical education: competence approach: monograph]. Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU im. I. Franka [in Ukrainian].

Karpenko, O. H. (2005). Profesiino-statusna kharakterystyka sotsialnoho pratsivnyka [Professional and status characteristics of a social worker]. *Sotsialna pedahohika: teoriia ta praktyka*, 2, 54–60 [in Ukrainian].

Karpova, L. H. (2011). Sut poniattia «seredovyshche» [Essence of the concept of “environment”]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkoli*, 16, 109–117 [in Ukrainian].

Korkishko, A. V. (2018). Pedahohichni umovy formuvannia profesiinoho imidzhu maibutnikh mahistriv pedahohiky vyshchoi shkoly [Pedagogical conditions for the formation of the professional image of future masters of pedagogy of higher school]. *Extended abstract of candidate's thesis*. DVNZ «DDPU», Sloviansk [in Ukrainian].

Korkishko, O. H., & Akopova, D. R. (2017). Profesiinyi status pedahoha yak predmet doslidzhennia v riznykh haluziakh naukovykh znan [Professional status of an educator as a subject of research in various fields of scientific knowledge]. *Dukhovnist*

osobystosti: metodolohiia, teoriia i praktyka: zb. nauk. prats, 2(77), 149–157. H. P. Shevchenko (Ed.). Sieverodonetsk: vyd-vo SNU im. V. Dalia [in Ukrainian].

Lebedieva, V. V. (2005). Analiz suti poniattia «profesiinyi status maibutnoho vchytelia» [Analysis of the essence of the concept “professional status of the future teacher”]. *Pedahohika i psykholohiia formuvannia tvorchoi osobystosti: problemy i poshuky: zb. nauk. prats* 36, 238–244. Kyiv-Zaporizhzhia [in Ukrainian].

Psykhlohichnyi slovnyk [Psychological dictionary]. (1982). V. I. Voitko (Ed.). Kyiv: Vyshcha shkola [in Ukrainian].

Tsymbalaru, A. (2009). Komponentno-strukturnyi analiz poniattia «osvitnii prostir» [Component-structural analysis of the concept of “educational space”]. *Pedahohichni nauky*, 7, 44–51 [in Ukrainian].

АНОТАЦІЯ

У статті зазначено, що наразі актуальним є питання формування професійного статусу майбутнього викладача закладу вищої освіти. На підґрунті аналізу наукової літератури уточнено суть поняття «професійний статус викладача» (стан, місце викладача в суспільстві, що визначається специфічними для професійно-педагогічної діяльності ролями, у яких відбиваються обов'язки, права та норми, що пред'являються педагогу як посереднику між здобувачем і суспільством у процесі передачі соціального досвіду, накопиченого людством, а також внутрішня його впевненість у власних професійних знаннях, уміннях, здібностях, можливостях, відчуття благополуччя, почуття власної гідності, що забезпечують йому авторитет серед колег та здобувачів) і «професійний статус майбутнього викладача» (сукупність прав і обов'язків, що визначають його стан, місце та роль у закладі вищої освіти, забезпечується ціннісними орієнтаціями й установками особистості, системою знань і вмінь, особистісними якостями, самооцінкою й оцінкою іншими його діяльності, зумовлюючи адекватні дії та поведінку, і знаходить вияв в авторитеті, репутації майбутнього викладача). З урахуванням наукового доробку сучасних дослідників розглянуто структуру професійного статусу майбутнього викладача, що складається із зовнішнього складника, внутрішнього, статус-символіки, статус-легенди, середовищного, професійних якостей, вербальної, невербальної, продуктивної. Акцентовано, що будь-який професійний статус не формується спонтанно, він є результатом цілеспрямованої роботи педагогічного колективу закладу вищої освіти та самого магістра (над собою) у контексті вибудови взаємопов'язаних компонентів: стимулювального, інтелектуально-діяльнісного, аналітико-результативного. Підкреслено, що для досягнення професійного статусу магістру потрібно оволодіти професійними знаннями, уміннями, якостями, здійснювати самоконтроль і самооцінку діяльності, формувати більш прискіпливо, ніж спеціалістам інших професій, тому що саме педагоги є взірцем наслідування для майбутніх фахівців.

Ключові слова: професійний статус, зовнішні та внутрішні чинники, сутність і структура професійного статусу, майбутній викладач, заклад вищої освіти.